

Bruiklenen uit het Rijksmuseum Amsterdam voor de canontentoonstelling in het Openluchtmuseum. V.l.n.r.: Schelpenportret van Dr. W. Drees door W.M. Voois (ca. 1960); lakzegel van Filips II (1571);

Leden van de Militaire Politie fouilleren iedere voorbijganger, aquarel door Mohammad Toha Adimidjojo (1949); kist uit het wrak van de Oostindiëvaarder TVliegend Hart (1734-1735).

Linksonder: Het melkkoetje: satire op het uitbuiten der Nederlanden door de prins van Oranje door anonieme kunstenaar (ca. 1633-ca. 1639). **Rechtsonder:** artist impression van de canontentoonstelling.

Tijdvakken ingericht als filmsets

Canon van Nederland Openluchtmuseum en Rijksmuseum maken werk af dat Nationaal Historisch Museum begon.

or onze redacteur **Claudia Kammer**

Na het afblazen van het Nationaal Historisch Museum komt er nu toch een tentoonstelling die de 'Canon van Nederland' in beeld brengt. Het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem heeft hiervoor een gebouw leeg geruimd, dat samen met het Rijksmuseum zal worden ingericht. Zomer 2017 gaat de tentoonstelling open. Zo geven de twee musea samen uitvoering aan de opdracht die ze van het ministerie van OCW hebben gekregen om toch nog iets te maken van het oorspronkelijke plan.

Dat plan, in 2006 ontstaan in de Tweede Kamer, was om een museum op te richten waar een overzicht van de Nederlandse geschiedenis zou worden getoond, ook voor mensen die niet vaak in het museum komen. De in 2006 vastgestelde canon moest leidraad zijn, maar de directeurs van het Nationaal Historisch Museum wilden een andere indeling. Ook was er discussie over de plek waar het museum moest komen. Toen de knoop eindelijk was doorgemaakt en er een nieuw museum zou worden gebouwd naast het Openluchtmuseum, werd dit in 2010 alsnog afgeblazen, omdat het kabinet ging bezuinigen.

Het Openluchtmuseum en het Rijksmuseum hebben de plannen die ze erfdien van het Nationaal Historisch Museum niet gebruikt. „We zijn weer teruggegaan naar de canon en hebben van daaruit een tentoonstellingsconcept ontwikkeld”, zegt Willem Bijleveld, directeur van het Openluchtmuseum. Hij probeert een beeld

te schetsen van wat er straks te zien zal zijn: „Je loopt eerst door een ondergrondse tunnel van heden naar verleden, tot je aankomt in de prehistorie”, vertelt hij. „Uiteindelijk beland je in een kathedraalachtige zaal. Als je in het midden staat zie je rondom de tien tijdvakken van De Rooij waarin de canon is ingedeeld. Dat zijn een soort minitentoonstellingen, waarin we telkens een paar canonvensters laten zien. De Gouden Eeuw bijvoorbeeld verbeelden we met de drukkerij

Een kist zilver uit het wrak van een VOC-schip kun je zelf virtueel opduiken

van Blaeu. Daar zie je de Atlas Maior die Blaeu in 1662 uitgaaf, en daar pakken we meteen ook nog twee andere canonvensters mee, de VOC en Michiel de Ruyter.” Bij elk tijdvak wordt ook een dier geïntroduceerd. „Bij Jagers en Boeren is dat de hond”, zegt Bijleveld, „die werd in die tijd gedomesticeerd. En bij Grieken en Romeinen de kip, want die namen de Romeinen naar deze streken mee.”

De meeste objecten komen uit het Rijksmuseum Amsterdam, maar ook het Rijksmuseum van Oudheden heeft bruiklenen gegeven. Bijleveld: „Daar lenen we bijvoorbeeld een was-tablet uit de Karolingische tijd, een soort leetje met een schrijfstift. Naast die vitrine komt een interactieve opstelling waar je zelf de Karolingische minuskel kunt leren schrijven, het

handschrift uit de tijd van Karel de Grote.” Zo wordt de geschiedenis op een persoonlijke manier belicht, met veel aandacht voor het dagelijks leven. En overall wordt de bezoeker uitgenodigd om zelf iets te doen. Bij een kist met zilver uit het wrak van een VOC-schip kun je bijvoorbeeld schatgraven of virtueel duiken.

Ook Martine Gosselink, hoofd geschiedenis van het Rijksmuseum, ziet het al helemaal voor zich. „De tien tijdvakken van De Rooij worden ingericht als een soort filmsets”, vertelt ze. „Je bevindt je ineens in een huis, een dorpje, aan een oever of kade of in een landschap. Binnen zo'n filmset proberen we een samenhangend verhaal te laten zien. Bij Ontdekkers en Hervormers, de periode van 1450 tot 1600, laten we bijvoorbeeld zien hoe de Tachtigjarige Oorlog met Spanje zich ontwikkelde. Daar tonen we dan het schilderij *De uitdeling van haring en wittebrood na de opheffing van het beleg van Leiden* van Otto van Veen en een lakzegel van de Spaanse koning Filips II.”

Stonden die spullen toch maar in het depot van het Rijksmuseum te verstoffen? „Nee hoor”, zegt Gosselink. „Het zijn echte topstukken. Er zitten ook publiekslievelingen bij, zoals *Het Melkkoetje*, een 17de-eeuws satirisch schilderij van een anonieme maker waarop het uitbuiten van de Nederlanden door de prins van Oranje wordt verbeeld.”

Ook de 'rafelranden' van de Nederlandse geschiedenis zullen worden belicht. „Een van mijn favoriete stukken is een tekening van Mohammad Toha, een jongetje uit Jogjakarta, dat clandestien tekeningen maakte van

het binnenvallen van de Nederlandse troepen in Indonesië in 1948 en 1949”, zegt Gosselink. „Hij deed of hij sigaretten verkocht maar hij stond stiekem te tekenen.”

Er is nog een tweede zaal waar animaties worden vertoond van de veranderingen in het Nederlandse landschap en de landsgrenzen. „Daar kun je als bezoeker even tot rust komen na al die indrukken”, zegt Bijleveld. Aan het eind van de tentoonstelling is een derde zaal waar alle vijftig canonven-

sters op een interactief scherm van 18 meter lang te zien zijn.

Wie niet kan wachten tot volgend jaar, kan op het buitenterrein van het Openluchtmuseum een voorproefje krijgen. In een aantal historische gebouwen zijn al canonpresentaties te zien. Zo is in het Groene Kruisgebouw een presentatie over Willem Drees, de grondlegger van de verzorgingsstaat, en het vakantiehuisje dat is ontworpen door Gerrit Rietveld belicht het canonvenster De Stijl.

Advertentie

Musici & Verzamelaars

TARISIO is wereldwijd het meest vooraanstaande veilinghuis in snaarinstrumenten. Onze expert **Jason Price** is in:

AMSTERDAM
donderdag 28 april 2016
Conservatorium Hotel
Van Baerlestraat 27, 1071 AN
Amsterdam

om violen, viola's, cello's en strijkstokken kosteloos te taxeren en eventueel te accepteren voor onze eerstvolgende veiling of toenemende privé verkoop.

Bel voor een afspraak **06 43 75 56 57**
Daniel Kruihof
of email: dKruithof@tarisio.com

Tarisio
tarisio.com

Canon Nederlandse historie 'als filmsets' en met objecten getoond

Door onze cultuurredactie

AMSTERDAM. Het eerst door de Tweede Kamer zo hevig gewenste Nationaal Historisch Museum kwam er niet, maar de historische canon van Nederland krijgt eindelijk een plek. Vandaag presenteren het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem en het Rijksmuseum in Amsterdam hun plannen voor een permanente tentoonstelling, die zomer 2017 in een apart gebouw opent. Voorproefjes zijn al te zien in een aantal historische gebouwen van het Openluchtmuseum.

Na het afblazen van de ambitieuze plannen van het Nationaal Historisch Museum in 2010, nadat er al voor circa vijftien miljoen euro aan kosten was gemaakt, kregen het Openlucht-

museum en het Rijksmuseum eind 2012 de opdracht een expositie te maken rond de Canon van Nederland. Een van de redenen dat het Nationaal Historisch Museum niet doorging was de weigering van de directie die canon, samengesteld door een commissie onder leiding van historicus Piet de Rooij, te laten zien.

Lakzegel van Filips II (1571)

Het Openluchtmuseum en het Rijks nemen wel de tien tijdvakken van De Rooij als uitgangspunt in een reeks van minitentoonstellingen met historische objecten. En interactieve elementen zoals de mogelijkheid zelf in Karolingische minuskel (Middeleeuws handschrift) te schrijven of virtueel te schatgraven bij een VOC-wrak.

„De tien tijdvakken worden ingericht als een soort filmsets”, zegt Martine Gosselink, hoofd geschiedenis van het Rijksmuseum. „Binnen zo'n filmset proberen we een samenhangend verhaal te laten zien.” De meeste objecten komen uit het Rijksmuseum, sommige uit het Leidse Rijksmuseum van Oudheden.

[+] Canon, C15